

GEMEENTE HILVERSUM
POSTBUS 9900
1201 GM HILVERSUM

BEZOEKADRES:
RAADHUIS
DUDOKPARK 1
TELEFOONNUMMER: 14 035
WWW.HILVERSUM.NL

Aan de gemeenteraad
cc college van B en W
cc pers

DATUM 14 oktober 2022
ZAAKNUMMER 1122182
BEHANDELD DOOR Badeen Pedawi
TELEFOON (035) 629 2456
BETREFT Stand van zaken re-integratie en arbeidstoeleiding uitkeringsgerechtigden Sociaal Plein
(afdoening T22-028)

Geachte raads- en commissieleden,

Met deze brief informeren wij u over de stand van zaken omtrent de re-integratie, activering en arbeidstoeleiding van uitkeringsgerechtigden. Aanleiding is ten eerste de toezegging (T22/28) die wethouder Heller op 29 juni 2022 heeft gedaan tijdens de commissiebehandeling van de jaarstukken 2021 en ten tweede de verwachte onderbesteding van het participatiebudget in 2022 waar we u vanuit de actieve informatieplicht in deze brief alvast over informeren. In de brief geven wij ook een drietal verklaringen voor de onderbesteding.

Toezegging T22/28:

Wethouder Heller zegt toe informatie te zullen aanleveren over de vraag waarom, ondanks het feit dat m.b.t. integratietrajecten een aantal maatregelen niet kon worden uitgevoerd, de doelstelling toch is gehaald (m.a.w.: welke maatregelen/omstandigheden hebben geleid tot dat positieve resultaat). Hij laat nog weten op welke termijn dat zal zijn.

De paradoxale situatie waarbij de uitgaven van het participatiebudget zowel in 2021 als in 2022 achterblijven op de begroting terwijl de uitstroombestemmingen behaald worden en er tegelijkertijd een BUIG tekort lijkt te ontstaan, kent een aantal oorzaken die met elkaar samenhangen.

In 2021 zagen we een sterke stijging van uitkeringsgerechtigden die voldoende arbeidsfit waren om zonder inzet van re-integratie zelfstandig uit te stromen. Door de aantrekkende arbeidsmarkt werd dit proces nog eens versneld (1). Tegelijkertijd werd in 2021 en 2022 een deel van de re-integratie gefinancierd vanuit de regio (2). En tot slot hebben we in 2021 en 2022 weinig re-integratietrajecten ingezet bij de huidige gecontracteerde partijen omdat deze minder goed aansluiten bij de behoeftes van de huidige bijstandspopulatie (3). We bereiden momenteel een aanbesteding voor en per 1 januari 2023 hebben we dan een nieuw aanbod dat beter aansluit op de behoeftes van met name de groep inwoners met een (middel)grote afstand tot de arbeidsmarkt. Deze groep neemt sinds 2015 (toen de toegang tot de Wsw en Wajong werd afgesloten) een groter deel in van ons bestand.

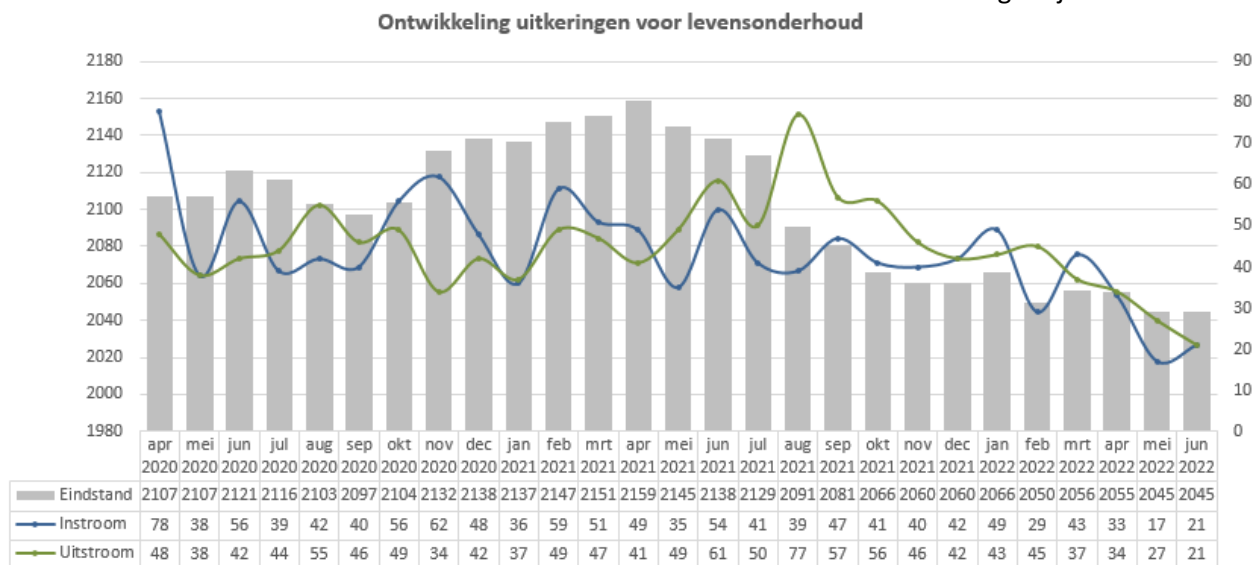
	2021	2022
instroom	534	182 (t/m 30 juni)
uitstroom	612	207 (t/m 30 juni)
Participatiebudget (onderbesteding)	€ 400.000	€ 540.000 (prognose)

Inzet van het participatiebudget voor tijdelijke inhuur van capaciteit is mogelijk maar wordt alleen gedaan als de verwachting is dat het ook bijdraagt aan de arbeidstoeleiding. Tijdens de coronaperiode en vooruitlopend op de nieuwe aanbesteding was dit beperkt het geval.

1. Coronagerelateerde instroom en uitstroom

Ten eerste was de sterk verhoogde instroom van 2021 en deels van 2022 van een ander karakter dan de reguliere bijstandsinstream en waren er door de coronamaatregelen bovendien minder mogelijkheden voor externe trajecten. In de jaarrekening 2021 hebben we u gemeld dat de uitgaven voor re-integratie achter zijn gebleven op de begroting maar dat we desondanks de uitstroomdoelstelling voor dat jaar hebben behaald. Dit kwam mede door een verhoogde inzet op individuele coaching door klantmanagers (intern) en een verlaagde inzet op ingekochte trajecten (extern). Door corona raakten veel inwoners die een korte afstand tot de arbeidsmarkt hadden, bijstandsbehoefstig. Deze groep was vrij snel te bemiddelen naar werk, zonder intensieve en kostbare participatietrajecten. Mede door de aantrekkende economie en de stijgende vraag naar arbeidskrachten. Gevolg was dat we ons eigen participatiebudget minder hebben hoeven in te zetten voor deze groep. Dit verklaart de onderbesteding van het participatiebudget in 2021 en deels in 2022. Deze coronagerelateerde instroom was een tijdelijk verschijnsel.

Onderstaande tabel laat zien dat de uitstroom gedurende de coronaperiode enkele duidelijke pieken kende. Dit betrof de zogenaamde coronagerelateerde bijstandspopulatie die een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt had en daardoor snel kon uitstromen zonder inzet van activeringstrajecten.

2. Financiering scholing verloopt deels via RMT

Ten tweede verloopt de financiering van een deel van de participatiekosten sinds 2021 via het Regionaal Mobiliteitsteam Gooi en Vechtstreek (RMT). Het RMT is tijdens de coronapandemie op grond van een ministeriële regeling ingevoerd. Aanvankelijk was het bedoeld als tijdelijke crisisdienstverlening voor een beperkte groep inwoners die door de coronapandemie hun baan hadden verloren of met werkloosheid werden bedreigd. Het RMT heeft rijksbudgetten tot haar beschikking (waarbij het UWV als verstrekker van de rijksbudgetten optreedt) voor om-, her- en bijscholing van zowel werkenden, werklozen, uitkeringsgerechtigden als zzp'ers die zich willen heroriënteren op de arbeidsmarkt. In de loop van dit kalenderjaar heeft het Rijk besloten dat de doelgroep en het RMT-budget worden uitgebreid. Hierdoor hebben veel meer inwoners gebruik mogen maken van de regionale budgetten en voor een langere periode. Gevolg hiervan was dat ons eigen participatiebudget wederom minder ingezet hoefde te worden. Vooralsnog is het nog niet duidelijk of het Rijk voor 2023 de regionale mobiliteitsteams opnieuw gaat financieren.

Uitgaven RMT	2021	2022
Regionaal	€ 75.000	€ 410.000 (prognose)
Hilversum	€ 25.000	€ 135.000 (prognose)

3. Nieuwe aanbesteding

Ten derde sluiten de contracten met de bestaande re-integratiebedrijven niet voldoende aan op de behoeftes van de huidige bijstandpopulatie. Bij de vorige aanbesteding in 2017 werden zes partijen gecontracteerd voor de pilot 'Nieuw Ondersteuningsmodel Voor Arbeidsontwikkeling' (NOVA). Hierbij werd de regie op het proces van arbeidsontwikkeling belegd bij NOVA-partners met als doel om de zelfredzaamheid (sociaal en economisch) van inwoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (groep 3) te vergroten.

Na een veelbelovende start werd NOVA in 2019 ingevoerd als vaste werkwijze, ook voor inwoners met een middelgrote afstand tot de arbeidsmarkt (groep 2). De screening, intake en inhoudelijke regie (tot afronding traject) werd verplaatst van klantmanagers naar NOVA-partners. Klantmanagers kwamen hierdoor meer op afstand van de inwoner te staan. Hierdoor werd het lastiger om tijdig in te kunnen spelen op ontwikkelingen in de regionale arbeidsmarkt met een dynamisch productaanbod passend bij de actuele situatie van de inwoner.

Vanaf medio 2021 tot nu hebben we dan ook beperkt gebruik gemaakt van de re-integratiediensten van de gecontracteerde partijen (waarvan er inmiddels nog drie over zijn). Ook dit heeft geleid tot lagere uitgaven participatiebudget. Hieruit vloeit begrijpelijkerwijs de vraag voort of deze werkwijze, die aanzienlijk lagere kosten kent, niet structureel ingezet kan worden.

Structurele verlaging van de re-integratieactiviteiten is echter geen optie omdat de groep bijstandsgerechtigden met een middelgrote en grote afstand tot de arbeidsmarkt alleen maar toeneemt. Dit komt door wegvallen van de Wajong en Wsw sinds 2015. De doelgroep van de Participatiewet is daardoor heterogener geworden. Het gaat om mensen met en zonder beperking, ouderen en jongeren, mensen met en zonder inburgeringsplicht. Een deel heeft arbeidsvermogen, een ander deel heeft tijdelijk geen arbeidsvermogen en weer een ander deel heeft duurzaam geen arbeidsvermogen. Een substantieel deel heeft veel en intensieve ondersteuning nodig, gericht op werk of andere vormen van participatie.

De verwachting is dan ook dat de instroom die bestaat uit inwoners met een middelgrote en grote afstand tot de arbeidsmarkt in de Participatiewet de komende jaren alleen maar zal toenemen. Inzet op diverse vormen van activering en re-integratie bij deze groep zal dus nodig blijven, misschien zelfs meer dan nu het geval is. Anders lopen de BUIG-tekorten verder op. Grootste verschil met de vorige aanbesteding is dat we de regie op het hele proces van arbeidstoeleiding weer gaan beleggen bij de

klantmanagers in plaats van bij externe bedrijven. Daarnaast komt er ook begeleiding aan inwoners die uitstromen (nazorg) en jobcoaching zodat de uitstroom duurzaam is. En komen er meer opleidingsprogramma's. Dit is conform de uitgangspunten van het coalitieakkoord Hilversum 2022-2026.

Inkoopstrategie 2023

Bij de huidige aanbesteding voor inkoop van re-integratiediensten per 1 januari 2023 vindt de selectie en gunning plaats op basis van onderscheidende criteria voor verschillende doelgroepen zoals jongeren, statushouders (Wet inburgering 2022), afstand tot de arbeidsmarkt en ondersteuningsbehoefte. Ook is er aandacht voor afstemming op Wmo- dagbesteding, regionale arbeidsmarktinstrumenten en nazorg.

We zetten ons dan ook volledig in om ook de komende jaren een duurzame en structurele verlaging van het bijstandsvolume te realiseren, met name bij de groep inwoners met een middelgrote en grote afstand tot de arbeidsmarkt. Met ons nieuwe aanbod van re-integratietrajecten zetten we in op duurzame uitstroom door zo goed mogelijk aan te sluiten op de behoeftes en mogelijkheden van de inwoner. Hiermee verwachten we dan ook geen onderbestedingen meer op het participatiebudget. Onderzoek wijst uit dat dit de meeste kans van slagen biedt. Zoals onderstaande tabel laat zien staan we voor een grote opgave, door de toename van inwoners met een (middel)grote afstand tot de arbeidsmarkt. Hiervoor hebben expertise nodig (voor doelgroep oud-Wajong, oud-Wsw). Deze groep zal de komende jaren overigens alleen maar toenemen.

Categorie	Omschrijving	Percentage van het aantal bijstandsuitkeringen (2043 uitkeringen in sep 2022)
1	Zeer korte afstand tot de arbeidsmarkt (minder dan 6 maanden);	6%
2	Enige afstand tot de arbeidsmarkt (tussen 6 maanden en 2 jaar);	30%
3A.	Grote afstand tot de arbeidsmarkt (meer dan 2 jaar) maar kan met passende begeleiding nog wel aan betaald werk komen of participeren in onze gemeenschap door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te doen.	20%
3B.	Onoverbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. De verwachting is niet dat deze groep nog aan betaald werk komt.	44 %

Procesplanning inkoop re-integratiediensten

We hebben de leidraad op 27 september 2022 gepubliceerd. Op 30 december 2022 vindt de definitieve gunning plaats.

De afgelopen maanden is er informeel overleg geweest met de Adviesraad Sociaal Domein en de Cliëntenraad om input op te halen over de voorgestelde eisen en doelen.

Met deze brief beschouwen wij toezegging T22/28 als afgedaan.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris,

de burgemeester,

mr. C.P. Torres Barrera

dr. ir. G.M. van den Top